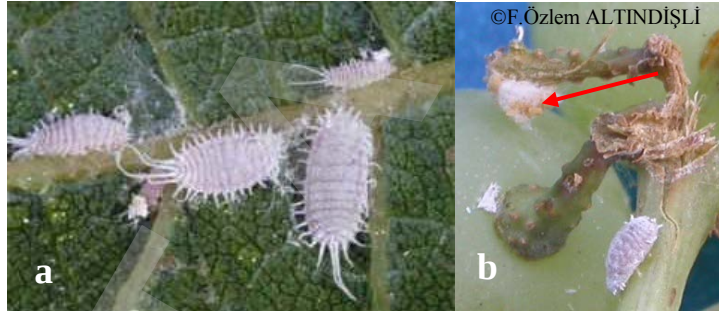

BAĞDA UNLUBİT***Planococcus citri* Risso, *P. ficus* (Signoret)****(Hemiptera: Pseudococcidae)****1. TANIMI VE YAŞAYIŞI**

Ergin dişi oval ve yassı biçimde olup, 3-5 mm uzunluğunda, 2-2.5 mm genişliğindedir. Vücut rengi sarı veya sarımsı turuncudur. Ancak, üzeri un görünümünde beyaz mumsu tabaka ile örtülü olduğu için beyaz renkte görünür (**Şekil 191**). Vücut etrafında 18 adet mum çıkıntısı olup, bunlar kısa ve küt yapıdadır. Abdomenin sonunda bulunan bir çift çıkıntı, diğerlerinden biraz uzuncadır. Erkek sarı veya kırmızımsı kahve renklidir. Bacak ve antenleri açık renkli olup, kanatları şeffaf ve parlaktır.

Şekil 191. Yaprakta beslenen Unlubit dişileri (a), salkımda beslenen erginler ve yumurtaları (b).

Yumurta, uzunca oval şekilde ve sarı renktedir. Yumurtalar beyaz mumsu iplikçilerden oluşmuş yığınlar arasında kümeler halinde bulunur. Bir kümede 150-200 yumurta vardır. Larva açık sarı renklidir, mumsu örtüleri yoktur ve oldukça hareketlidir.

Kışı ergin, yumurta ve çeşitli larva dönemlerinde, asmaların kabukları altında, yarık ve çatlakları arasında, kökboğazına yakın yerlerde geçirir. Mayıs sonunda kışlağı terk eden ergin ve larvalar, beslenmek üzere asmanın yeşil kısımlarına tırmanır. Yaz ortalarında, taneler sulanmaya başlayınca salkımlara geçiş başlar ve bu dönemde çoğalmaları da hızlanır. Yumurta bırakma süresi uzundur. Bu nedenle, her zaman ergin, yumurta ve larva dönemlerine rastlanır. Bir dişinin 200-600 adet yumurta bıraktığı saptanmıştır.

Unlubit sıcak ve nemli yerleri seven bir zararlıdır. Bu nedenle ilkbahar ve yaz mevsiminde; orantılı nem yüksek olduğu zaman Unlubit popülasyonu yükselmekte, kurak geçen yıllarda zarar daha az olmaktadır. Böylece Unlubit'in zararı yıldan yıla değişmekte ve özellikle sık dikilmiş, nemli ve gölgelik bağlarda daha fazla zarar yapmaktadır. Yılda 2-6 döl verir.

2. ZARAR ŞEKLİ, EKONOMİK ÖNEMİ VE YAYILIŞI

Unlubit asmanın her tarafına yayılarak, yaprak, sürgün, salkım (**Şekil 192**) ve gövdede zarar yapar. Bitki özsuynunu emerek asmanın zayıflamasına, verimden düşmesine ve sonunda kurummasına neden olur.

Şekil 192 Unlubit'in salkımdaki zararı.

Unlubit'in salgıladığı tatlımsı maddeler saprofit mantarların gelişmesi için iyi bir ortam sağlar. Meydana gelen fumajin, asmaların her tarafını kaplayarak siyahlık yapar, özümlemeye engel olur. Bitki özsuynunun emilmesi, solunumu ve fotosentezi engelleyen fumajin oluşumu sonucu ürün azalır, kalite düşer ve sonunda bitki tamamen kurur.

Ülkemizin bütün bağcılık yapılan bölgelerinde zaman zaman görülebilir.

3. KONUKÇULARI

Unlubit, polifag bir zararlıdır. Asma, turuncgil, armut, nar, kayısı, süs ve sera bitkilerinde zararlı olmaktadır.

4. DOĞAL DÜŞMANLARI VE ETKİNLİKLERİ

Önemli parazitoiti olarak *Anagyrus pseudococci* (Girault), *Leptomastix dactylopii* Howard (Hym.: Encyrtidae) saptanmıştır. Bu arıcıklar Unlubit'in larvalarının gövdesi içine yumurtalarını bırakır. Yumurtalar açılınca çıkan larvalar zararlı içinde beslenerek pupa olduktan sonra fiçı gibi şişmiş Unlubit'ten arıcıklar çıkar.

Predatörleri:

<i>Chrysoperla carnea</i> (Steph.)	(Neur.: Chrysopidae)
<i>Symphorobius amicus</i> Navas	(Neur.: Hemerobiidae)
<i>S. fallax</i> Navas	(Neur.: Hemerobiidae)
<i>Chilocorus bipustulatus</i> L.	(Col.: Coccinellidae)
<i>Chryptolaemus montrouzieri</i> Muls.	(Col.: Coccinellidae)

5. MÜCADELESİ

5.1. Kültürel Önlemler

Çok su tutan taban arazide ve gölgelik yerlerde bağ kurulmamalıdır. Zorunlu kalındığı takdirde asmalar seyrek dikilmeli ve dallar yükseltilmelidir.

Bulaşma görülen bağlarda bulaşık asmaların yaprakları seyreltilmeli, salkımların havalanması temin edilmelidir. Ayrıca kışın budama yapılırken kabuklar soyularak zararlı yoğunluğunun azalması sağlanmalıdır.

5.2. Biyolojik Mücadele

Doğal düşmanların korunması ve etkinliklerinin artırılması için diğer zararlılarla mücadelede kimyasal mücadeleye alternatif metotlara öncelik verilmeli, eğer kimyasal mücadele gerekiyorsa, doğal düşmanlara yan etkisi en az olan bitki koruma ürünleri tercih edilmelidir.

5.3. Kimyasal Mücadele

5.3.1. İlaçlama zamanı

Unlu bit'e karşı mücadele iki devrede yapılır.

Birinci devre: Asmanın gövdesinde, kabuklarda ıslaklık görülmeye başladığı ve Unlubit'in yeşil aksama doğru yürümeye başladığı devredir. Bu devrede koruklar yaklaşık nohut büyüklüğündedir.

İkinci devre: Unlubit'in yaprak ve salkımlara geçtiği, tanelerin sulanmaya başladığı devredir. Ancak, birinci devrede zararlı birkaç asmada ve çok seyrek olarak bulunmuşsa sadece ikinci devrede ilaçlama yapılmalıdır. İlk devrede asmaların çoğunda bulaşma saptanırsa ve ayrıca ihraç edilen çeşitlerde her iki devrede de ilaçlama yapmak zorunludur.

5.3.2. Kullanılacak bitki koruma ürünleri ve dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan “Bitki Koruma Ürünleri” kitabında tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

5.3.3. Kullanılacak alet ve makineler

İlaçlamada, sırt pülverizatörü (mekanik, otomatik, motorlu), hidrolik bahçe pülverizatörü veya motorlu bahçe pülverizatörü kullanılır.

5.3.4. İlaçlama tekniği

İlaçlamalarda gövde, sürgün ve salkımların iyice ilaçlanmasına dikkat edilmeli, ilaçlama kaplama şeklinde yapılmalıdır.

6. UYGULAMANIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hasat sırasında, ilaçlama ile Unlubit’in sürgün ve salkımlara geçişi ve fumajinin engellendiği ve %1-2 civarında bir salkım bulaşması saptandığında uygulama başarılı kabul edilir.